

Waar de twaalf apostelen meer de boodschap brachten van een navolging van de Christus in het koninkrijk van God, is Paulus de apostel van de hemel (Ef.3:1-7). De eeuwige Zoon werd in Hem geopenbaard en deze zegeningen heeft de Vader niet beperkt tot alleen Israël. De volken moesten het horen. Paulus wil in dit gedeelte laten zien dat zijn roeping volkomen losstond van mensen of van de twaalf apostelen.

Vers 6

Maar wat hen betreft, die in zeker aanzien waren – wat zij vroeger geweest mogen zijn, doet er voor mij niets toe: God ziet de persoon niet aan – mij immers hebben zij, die in aanzien waren, verder niets opgelegd.

Paulus spreekt weer over 'hen die in aanzien waren' in Jeruzalem, zoals in vs2. Dat waren zowel de twaalfen als Jakobus. Hun afkomst doet er voor hem niet veel toe, het gaat om hun bediening. Er was dus geen enkele reden hen als meer dan zichzelf te beschouwen. De dwaalleraars hamerden op het feit dat Paulus de Heer niet had gezien en dus geen echte apostel kon zijn. Hoewel de twaalfen bijzondere dingen hadden meegemaakt, had Paulus de verheerlijkte Heer gezien, wat hem geestelijk op een hoger peil zette dan de twaalf. Zij hadden zijn evangelie aanvaard en niets daaraan bekritiseerd.

Vers 7

Maar integendeel: toen zij zagen, dat mij de prediking van het evangelie aan de onbesnedenen toevertrouwd was, gelijk aan Petrus die aan de besnedenen,

Deze mannen hebben Paulus niets opgelegd. Ze erkenden juist de geweldige bediening die hij had ontvangen van God. Er was wel een verschil tussen Paulus en Petrus. Het evangelie werd door Paulus voornamelijk aan de heidenen (letterlijk: 'voorhuid') gebracht en door Petrus aan de Joden ('besnedenen'). Hoewel dit niet strikt betekent dat Paulus niet ook aan Joden en Petrus niet ook aan heidenen evangeliseerde in sommige gevallen.

Vers 8

– immers Hij, die Petrus kracht gaf om apostel te zijn voor de besnedenen, gaf die kracht ook aan mij voor de heidenen,

Een tussenzin richt de aandacht op de bron van beide apostelen, de Heer zelf die hen beiden de kracht gaf ditzelfde evangelie te verkondigen, hoewel aan verschillende groepen. De vrucht van het werk van beide apostelen was het bewijs dat God de kracht gaf. Dit is weer een sterk argument van Paulus tegenover de dwaalleraars die zo graag zijn apostelschap in opspraak wilden brengen.

Vers 9

– en toen zij de genade, die mij geschonken was, opmerkten, reikten Jakobus, Kefas en Johannes, die voor steunpilaren golden, mij en Barnabas de broederhand: wij zouden naar de heidenen, zij naar de besnedenen gaan.

De drie 'steunpilaren' (zie Op3:12) reikten Paulus de broederhand toen zij deze genade zagen. Er werd dus ronduit door deze leiders gezegd: 'de bediening van Paulus is even waardevol als die van ons. Hij voert deze uit onder de volken, wij onder de besnedenen (de joden)'. 'Aangezien Petrus een apostel is', zegt Paulus eigenlijk, 'ben ik het net zo'. Hij schrijft dat de drie apostelen 'voor steunpilaren golden', dat is dus hoe zij werden gezien door de anderen. Hier laat Paulus doorschemeren dat hij dat zelf niet direct overnam, maar dat hij zich aansloot bij hoe anderen over deze mannen dachten.

Vers 10

Alleen moesten wij de armen blijven gedenken, en ik heb mij dan ook beijverd dat vooral te doen.

De bediening van Paulus was wel onder de volken, zijn zorg ging altijd uit naar zijn volksgenoten, met name naar de armen. Dit verzoek van de twaalfen willigde hij van harte in. Hij heeft zich altijd ingezet voor hen (zie Rm15:25-27; 1Ko16:1-4; 2Ko8:7-9), juist ook onder de heidenen door daar collectes op te halen voor hen. Het Palestina van toen was door overbevolking, ontbossing, opstanden, plunderingen en vervolgingen een arm gebied geworden.

Vers 11

Maar toen Kefas in Antiochië kwam, weerstond ik hem in zijn gezicht, omdat hij te veroordelen was.

Paulus vertelt hier over een voorval met Petrus om aan te duiden dat zelfs één van de twaalf apostelen door hem moest worden vermaand. Eerst moeten we erachter zien te komen over welke gebeurtenis het hier gaat. Petrus was in Antiochië gekomen. Als dit ná het apostelconvent (Hd15) zou zijn geweest is het wel erg moeilijk te begrijpen hoe Petrus dan tot dit gedrag zou zijn vervallen. In ieder geval is het vóór Hd15:39 geweest, want toen scheidden de wegen van Paulus en Barnabas (zie vs13). Waar in vs9 nog sprake was van de 'rechterhand van de gemeenschap' tussen Petrus en Paulus, moest Paulus zich hier openlijk (in zijn gezicht) tegen Petrus verzetten. De vrijheid die er door het evangelie bestaat, werd door een ogenschijnlijk onschuldige handeling van Petrus in een groot gevaar gebracht. Petrus was 'te veroordelen' omdat hij zichzelf door deze daad veroordeeld had. Hier zien we dat Paulus dit voorval aanhaalt, omdat hij weer wil laten zien dat hij in geen geval minder was dan de twaalfen. De Galaten, beïnvloed door Joodse dwaalleraars, hadden eerder gedacht dat Paulus door Petrus terecht zou worden gewezen, maar hier is het precies andersom. Dit toont het gezag van de apostel Paulus, waardoor indirect de dwaalleraars worden weggezet.

Vers 12

Want voordat er enigen van Jakobus kwamen, at hij met die uit de volken; maar toen zij gekomen waren, onttrok hij zich en zonderde zich af uit vrees voor die uit de besnijdenis;

Petrus at eerst met de heidenen aan één tafel en was zo een toonbeeld van de christelijke vrijheid, precies zoals hij altijd al had gedaan sinds zijn visioen van Hd10.

Toen nu Petrus was opgegaan naar Jeruzalem, twistten die uit de besnijdenis met hem en zeiden: U bent binnengegaan bij onbesneden mannen en hebt met hen gegeten. Hd11:3

Dit was volkomen volgens de openbaring van God in Hd10:10-16 wat Petrus ook uitlegt in Hd11 aan de Joden. Toen echter 'sommigen uit de kring van Jakobus' in Antiochië aankwamen, haastte Petrus zich om aan hun tafel 'koosjer' te gaan eten (waarschijnlijk om bij hen goed over te komen). Op deze manier was zijn gedrag een leugen tegenover de genade in Christus. Petrus, de leider van de apostelen, was bezig scheiding te maken tussen joodse en heidense gelovigen, terwijl de 'scheidsmuur van de omheining' (Ef2:13-16) tussen joden en heidenen in Christus was weggebroken en er één lichaam was gevormd door de Heilige Geest. Paulus zag de Joodse wet en besnijdenis niet langer als een leefregel:

*En ik ben de Joden geworden als een Jood, om de Joden te winnen; hun die onder de wet zijn, als onder de wet (**hoewel ik zelf niet onder de wet ben**), om hen die onder de wet zijn te winnen; hun die zonder wet zijn, als zonder wet (**hoewel ik niet zonder wet voor God ben, maar aan Christus wettelijk onderworpen**). 1Ko9:20-21*

Paulus zag het houden van deze leefregel zelfs als 'zwakheid' (Rm14:1-15:7)! Als dan ook nog Joden die tot geloof zijn gekomen in Jezus deze wet willen opleggen aan heidenen, is dit een regelrechte aantasting van Gods genade.

Vers 13

en met hem huichelden ook de overige Joden, zodat zelfs Barnabas door hun huichelarij werd meegesleept.

Andere aanwezige Joden deden in navolging van Petrus hetzelfde. Paulus noemt hen 'Joden' hoewel zij Christus hadden aangenomen. Hij gebruikt deze term om aan te geven dat zij zich aan de Joodse wet onderwerpen. Paulus noemt hun gedrag 'huichelarij'. Men wist heel goed welke weg de juiste was, maar men deed dit niet. Zelfs Barnabas, de trouwe metgezel van Paulus, werd meegesleept door deze huichelarij en ging ook aan de tafel met de afgezanten van Jakobus koosjer eten. Dit moet voor Paulus bijzonder zwaar zijn geweest. Zijn reisgenoot, met wie hij jaren in Antiochië samen met heiden-gelovigen had gegeten, viel hem in het openbaar af. Hier zien wij hoe een conflict geestelijk benaderd wordt. Paulus is niet bereid de vrede tegen elke prijs te bewaren, maar komt in opstand als het evangelie wordt aangetast, desnoods een bepaalde groep hierdoor tegen het hoofd stotend.

Vers 14

Maar toen ik zag dat zij niet recht wandelden naar de waarheid van het evangelie, zei ik tot Kefas in het bijzijn van allen: Als u, die een Jood bent, leeft als de volken en niet als de Joden, waarom dwingt u de volken naar joodse wijze te leven?

Paulus bestraft Petrus in het bijzijn van de anderen. Het voortbestaan van de gemeente liep ernstig gevaar omdat er verdeeldheid was tijdens het 'liefdemaal' (zie Jd12). De leider wordt aan de kaak gesteld (zie 1Tm5:20). De zin die Paulus hiervoor gebruikt is bijzonder effectief:

**Als u, die een Jood bent – Petrus was van geboorte een Jood.*

**leeft als de volken en niet als de Joden – Petrus leefde niet voortdurend als de volken. Zodra hij in omgang was met heidense gelovigen deed hij dit wel. Zodra hij in Jeruzalem was, leefde hij als Jood, onderhoudende de Joodse wetten.*

**Waarom dwingt u de volken naar joodse wijze te leven? – Het is vreemd dat Paulus dit zo verwoord. Op welke manier had Petrus de heidenen 'gedwongen' zich als Joden te gedragen als hij alleen maar samen at met Joden in tegenwoordigheid van heidenen? Paulus bedoelt dat het gedrag van Petrus impliceert dat het Joodse gedrag het betere gedrag was zodat heidenen zich hieraan zouden moeten aanpassen.*

Vers 15

Wij, van nature Joden, en geen zondaars uit de volken,

Paulus spreekt waarschijnlijk verder tegen Petrus. Iedere gelovige zou de verzen die nu volgen goed moeten kennen. Paulus stelt dat mensen die geboren zijn als Jood, en niet als heiden, op dezelfde manier gerechtvaardigd worden voor God als ieder ander mens, namelijk door het geloof (zie volgend vers). De tegenstelling is hier niet zomaar Joden tegenover heidenen, maar wetsgetrouwe Joden tegenover heidense zondaars. Heidenen hadden geen wet, laat staan dat ze die konden houden. Romeinen 2 maakt duidelijk dat een mens geen zondaar is omdat hij de wet niet kent, maar omdat hij de wet niet doet, of men haar nu kent of niet. Trouwens, iets van de werken van die wet wordt gekend in het geweten van ieder mens. Zie hierover verder hoofdstuk 3.

Vers 16a

die echter weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt op grond van werken van de wet, maar alleen door het geloof in Jezus Christus, ook wij hebben in Christus Jezus geloofd,

Het maakt uiteindelijk helemaal niets uit of men nu een wet bezit of niet. Een mens wordt op *geen enkele wijze* door welke vorm van wetsbetrachting (het doen van goede werken) dan ook gerechtvaardigd voor God. Het is door het *geloof* in Christus Jezus dat wij door God rechtvaardig worden verklaard (zie Rm3:23-26). 'Wij Joden' zegt Paulus, zijn zelf tot dit geloof gekomen, Petrus en de anderen insluitend. Elders schrijft hij:

Opdat ik Christus mag winnen en in Hem bevonden word, niet in het bezit van mijn gerechtigheid die uit de wet is, maar van welke door het geloof in Christus is, de gerechtigheid die uit God is, gegrond op het geloof. Ep3:9 Telosvertaling

Deze tekst uit Fp3 zegt dat het de 'gerechtigheid uit God' is, die ons rechtvaardigt. Wij ontvangen niet de gerechtigheid van Christus, omdat Deze de wet heeft gehouden, maar wij worden door God, uit God gerechtvaardigd, d.i. openlijk als rechtvaardigen aangeduid, op grond van *zijn eigen* gerechtigheid. Dit omdat ieder mens die zijn geloof op Christus stelt, de gerechtigheid van God 'laat werken'. Onze zonden worden vergeven door het plaatsvervangende offer op het kruis én wij worden door God aangezien, als verlost zondaren, in Christus. *Alleen Hij is voor God welbehaaglijk*. Wij in Hem dus ook. Het feit dat wij uit God zijn gerechtvaardigd is één ding, het volgende is dat wij in Christus worden aangezien als volmaakt. Het hele evangelie van Paulus legt altijd de nadruk op onze verbinding, voor God, met Christus. Daarom ook gebruikt hij zeer vaak de uitdrukking 'in Christus'.

Vers 16b

opdat wij gerechtvaardigd zouden worden op grond van geloof in Christus en niet op grond van werken van de wet, want op grond van werken van de wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden.

Er staat geen lidwoord voor 'wet'. Het gaat Paulus om iedere vorm van werken uit de mens. Petrus en de andere Joden hadden dit moeten weten. Zeker na de uitspraak in Hd15:8-9,11:

En God, die de harten kent, heeft getuigenis gegeven door aan hen de Heilige Geest te geven evenals ook aan ons; en Hij heeft geen enkel onderscheid gemaakt tussen ons en hen, daar Hij door het geloof hun harten heeft gereinigd. (...) Maar door de genade van de Heer Jezus geloven wij behouden te worden op dezelfde wijze als ook zij.

Bovendien wisten zij uit het evangelie dat de wet nooit redding kan brengen (zie ook Hd15:10 waar de wet een juk wordt genoemd 'dat nog onze vaders nog wij, in staat zijn geweest te dragen'). De wet *veroordeelt* mij alleen, maar redt niet. De wet (Thora) verkondigt trouwens zelf dat een mens niet via werken der wet kan worden gered.

ga niet in het gericht met uw knecht, want niemand die leeft, is voor U rechtvaardig. Ps143:2

Toch doet David in vers 1 van deze Psalm een beroep op de gerechtigheid van God:

O Here, hoor mijn gebed, neem mijn smekingen ter ore; antwoord mij naar uw trouw, naar uw gerechtigheid;

Geen mens zal door zijn best te doen voor God gerechtvaardigd worden. De mens zoals deze van nature is, een zondaar, heeft zijn einde gevonden op het kruis. Hier is de oude mens door God veroordeeld tot de dood. In Christus zijn wij een nieuwe schepping (2Ko5:17) niet alleen vergeven, maar als rechtvaardigen verklaard, doordat Christus nu ons leven is (Ko3:4). Wij moeten leren dat God voor zichzelf alles wat Hij in een mens zocht, heeft gevonden in Christus en in Hem alleen! Niemand kan in eigen staat God behagen (Rm3:23).

Vers 17

Maar als wij, terwijl wij trachten in Christus gerechtvaardigd te worden, ook zelf zijn gebleken zondaars te zijn, is dan Christus een dienaar van de zonde? Volstrekt niet!

Kennelijk verweten de tegenstanders van Paulus dat hij 'Christus een dienaar van de zonde' maakte. 'Wij' zegt hij, de Joden, hebben ook ontdekt dat er alleen in Christus rechtvaardiging is. Hiermee geven zij te kennen, dat ondanks dat ze de wet hebben, ze toch zondaars zijn net als de heidenen. Door toe te geven dat de wet niet tot rechtvaardiging leidt, werd Paulus verweten dat hij wetteloosheid predikte door zich negatief over de wet uit te laten en dus Christus in dienst stelde van de zonde. Het krachtige 'volstrekt niet' laat zien dat het om een fundamenteel punt gaat: De Joden die tot geloof in de Messias waren gekomen, hadden in geen enkel opzicht de gewoonte om zich 'wetteloos', zoals de heidenen te gaan gedragen, slechts omdat zij de wet beschouwden als niet toereikend voor het leven naar Gods gedachten. Zie ook Rm6:1-3,15.

Vers 18

Want als ik wat ik heb afgebroken, weer opbouw, dan betoon ik mijzelf een overtreder.

Paulus zegt echter: De mens (Jood) die tot geloof komt, schuift de wet niet aan de kant omdat hij/zij een wetteloos leven wil, maar erkent dat die wet hem/haar niet verder helpt als het gaat om het leven voor God. De gelovige heeft de scheidsmuur tussen Jood en heiden (Ef2:14vv.) 'afgebroken' in deze belijdenis. Door weer scheiding te maken in het eten, bouw je deze scheiding weer op en ben je een overtreder die van de genade van God vervalt (zie Gl5:4).